

L'AVALUACIÓ DE PROGRAMES DE GARANTIA D'INGRESSOS MÍNIMS: PROBLEMES CONCEPTUALS I METODOLÒGICS

Júlia de Quintana (Ivàlua)

José A. Noguera (GSADI-UAB)

Els **programes de garantia d'ingressos mínims**, en les seves diferents modalitats (rendes mínimes, rendes garantides, complements salarials, prestacions per menors a càrrec, complements de pensions i d'altres), son una eina fonamental per combatre la pobresa monetària i, en general, l'exclusió social. A les societats avançades, aquests programes han cobrat centralitat els darrers anys a causa de la pandèmia i la crisi, i han suscitat nombrosos estudis d'avaluació ex-ante i ex-post. Malgrat aquesta profusió d'interès polític i acadèmic, **l'anàlisi d'aquests programes no sempre segueix uns criteris homogenis ni adopta una definició similar de molts paràmetres clau**, el que contribueix a que la literatura entorn el seu funcionament sigui poc coherent. Part de la disparitat de criteris per avaluar aquestes polítiques rau en el fet que manca una discussió explícita i clara sobre diversos dels elements importants a l'hora de dissenyar i implementar aquestes polítiques.

El propòsit principal d'aquesta comunicació és **identificar i conceptualitzar els paràmetres clau per a l'avaluació de polítiques de garantia d'ingressos**, revisant com diferents definicions d'aquests paràmetres poden influir en la seva anàlisi. Amb aquest objectiu, s'explora una sèrie de dimensions essencials per desenvolupar avaluacions efectives sobre l'adequació, el funcionament i l'impacte de les polítiques de garantia d'ingressos.

En primer lloc, s'aborden aspectes relacionats amb **com es defineix la pobresa** en el marc d'aquestes polítiques; un aspecte clau a l'hora de determinar qui n'és elegible, quina quantia tindran i com es valorarà la protecció que donen. En termes generals, no està clar que vol dir garantir un ingrés adequat. A tall il·lustratiu, per exemple, hi ha debat sobre si la pobresa s'ha de mesurar a nivell absolut o relatiu, en termes monetaris o d'exclusió social o a nivell de llar o individual o de si aquestes polítiques s'han de dirigir a la pobresa estructural o la sobrevinguda. Analitzar aquestes qüestions es clau per poder avaluar si aquestes polítiques arriben a tothom que les necessita i assoleixen un nivell adequat de protecció.

En segon lloc, es discuteixen **els requisits d'accés a aquestes prestacions**, que sovint combinen diversos criteris com ingressos, patrimoni, participació laboral, i període de residència i empadronament. La justificació d'aquests requisits sovint no és transparent, i la interacció entre ells pot resultar contradictòria. Entendre la lògica darrere de cada requisit i la seva interrelació és fonamental per avaluar adequadament el disseny i l'impacte de les polítiques.

Finalment, es discuteix **la definició d'èxit d'aquests programes**. Comunament, se'ls atribueix la doble funció de protegir contra la pobresa i fomentar la sortida d'aquesta situació mitjançant l'activació laboral. No obstant això, aquests dos objectius poden seguir

lògiques diferents i no sempre complementàries, el que pot conduir a interpretacions contradictòries sobre l'eficàcia d'aquestes polítiques.

Així doncs, aquesta comunicació busca proporcionar una base més clara i sistemàtica per a l'anàlisi de les polítiques de garantia d'ingressos, destacant la necessitat d'un marc coherent que permeti una comprensió més adequada dels seus impactes i limitacions.